

Тамхи, дам тамхидалтын хор уршгаас сэргийлэх нь

“Тамхины ишгүй байгууллага-тамхигүй орчин”
аяны хүрээнд зохион байгуулагдаж буй сургалт

Тамхи гэж юу вэ?

Татах буюу үнэрлэж хэрэглэхэд зориулсан, никотин агуулсан сэтгэц идэвхит бодис юм. Сэтгэцэд сэргээж, мансууруулах нөлөө үзүүлэн улмаар донтуулах чадвар бүхий никотин хэмээх бодис агуулсан ургамлын гаралтай хэрэглээний бүтээгдэхүүнийг хэлнэ.

Тоо баримтууд

- Ойролцоогоор дэлхийн насанд хүрсэн хүн амын 1/3 буюу 1.1 миллиард хүн тамхи татдаг. Хөгжиж буй орнуудын эр-48%, эм-7%, хөгжингүй орнуудын эр-42%, эм-24% нь тамхи татдаг байна.
- Тамхинаас үүдэлтэй өвчнөөр жил бүр 5,4 сая хүн нас барж байна.
- 2030 он гэхэд энэ тоо 10 сая хүрэх төлөвтэй байна.
- Өнгөрсөн зуунд 100 сая хүн тамхины хор хөнөөлөөс болж нас барсан бол энэ зуунд 1 тэрбум хүрнэ гэж тооцоолж байна.
- Эдгээр нас баралтын 3/4 нь бага болон дунд орлоготой орнуудад тохиолдох магадлалтай.
- Энэ нь сүрьеэ, ДОХ-оор нас барж буй хүмүүсийн тооноос хэд дахин давсан. Ийм төрлийн өвчлөлийн дийлэнхийг уушигны хавдар, зүрх судас, амьсгалын замын өвчлөлүүд эзэлж байна.

Тамхины үйлдвэрлэлийн жилийн ашиг нь тамхины хяналтанд зарцуулж байгаа санхүүжилттэй харьцуулахад 500 дахин их байна.

-Хөгжиж буй орнуудад тамхины үйлдвэрлэлээс улсад төлж байгаа жилийн татварын хэмжээ 66,5 сая тэрбум ам.долларт хүрч байна.

-Гэтэл, хөгжиж буй орнуудад тамхины хяналтын үйл ажиллагаанд жилд зөвхөн 14 сая ам.доллар зарцуулагдаж байгаа буюу ашгийн 5000 ам.доллар тутамд 1 ам.доллар л тамхины хяналтанд зарцуулагдаж байна.

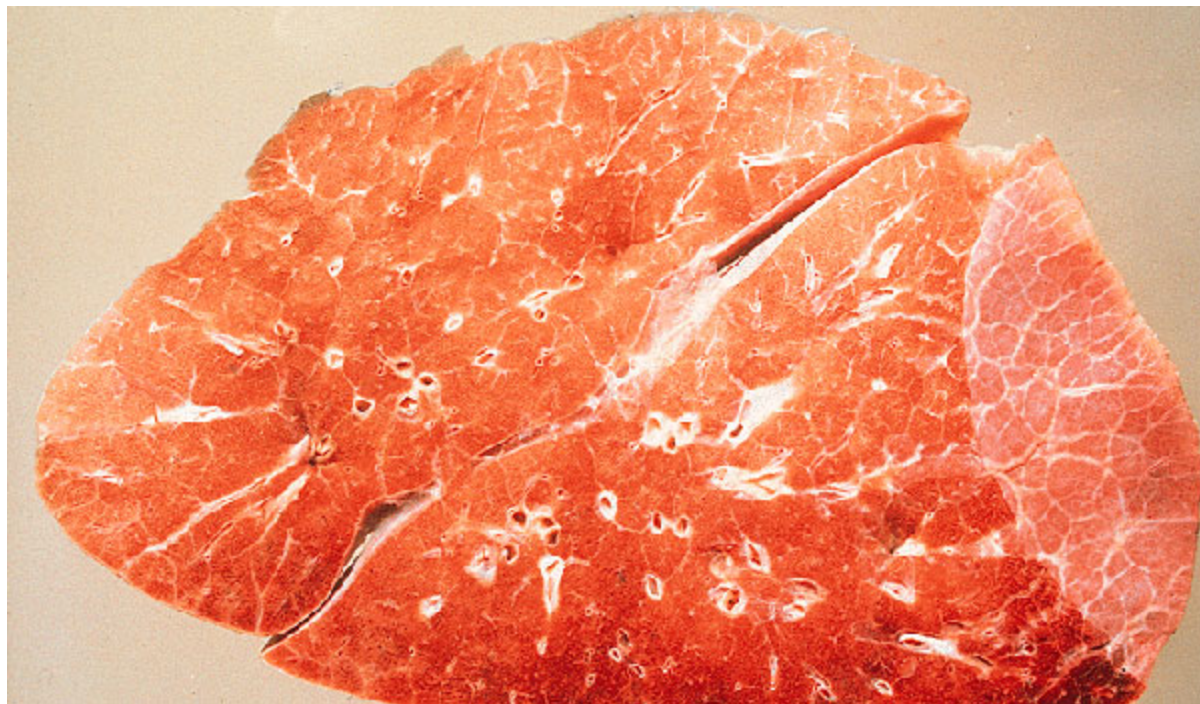
-Тамхины зар сурталчилгаанд хориг тавьсаны 10 жилийн дараагийн байдлыг авч үзвэл дэлхийн хэмжээнд зар сурталчилгаанд бүрэн хориг тавьсан 14 орон, хориг тавиагүй 78 орон байна.

ТАМХИНЫ ХОРИГ ДЭЛХИЙД

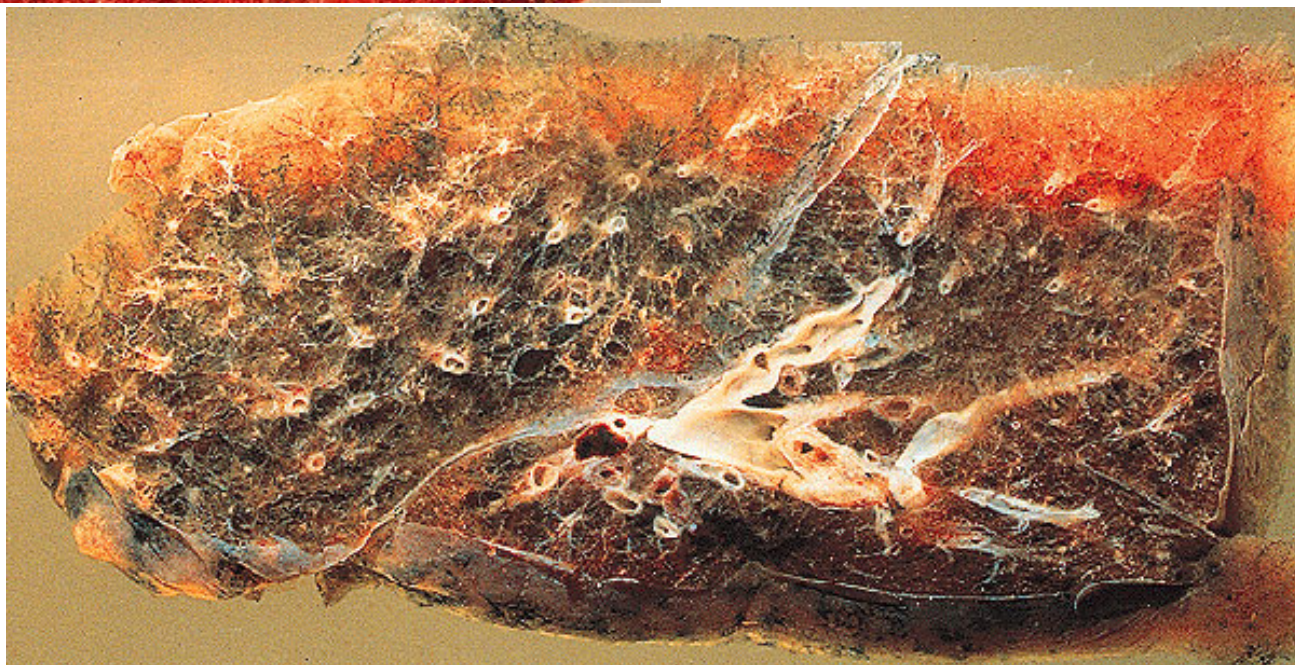
Монгол улс дахь тамхины хэрэглээ

- 2003 оны байдлаар УБ хотын насанд хүрсэн хүн амын 47% (эр-65%, эм-21%) нь тамхи татаж байгаа нь дэлхийд тамхины хэрэглээгээр тэргүүлэх 10 орны нэг болж байна. Тогтмол тамхи татдаг эрэгтэйчүүд (43.1%) эмэгтэйчүүдээс (4.1%) 10 дахин их байна. Судалгаанд хамрагдсан өсвөр үеийнхний 15.2% нь тамхи татдаг бөгөөд тэдний ихэнх нь 13-15 насандаа тамхи татаж эхэлсэн байна. Судалгаанд хамрагдсан хүүхдүүдийн 64% нь тамхитай орчинд амьдардаг гэжээ. Хэрэв гэр бүлд: 1 хүн тамхи татдаг бол хүүхэд 68,3%, 2 хүн тамхи татдаг бол хүүхэд 98,6% амьсгалын замын өвчлөлд өртөх эрсдэлтэй байдаг байна.
- -Харин 2009 оны “Халдварт бус өвчин, осол гэмтлийн шалтгаан, эрсдэлт хүчин зүйлсийн тархалтын түвшин тогтоох судалгаа”-д хамрагдсан Монголын нийт хүн амын 27,7%, үүнээс эрэгтэйчүүдийн 48%, эмэгтэйчүүдийн 6,9% нь тамхи татдаг болохыг тогтоосон байна.

Эрүүл уушиг

Тамхи татсан
уушиг

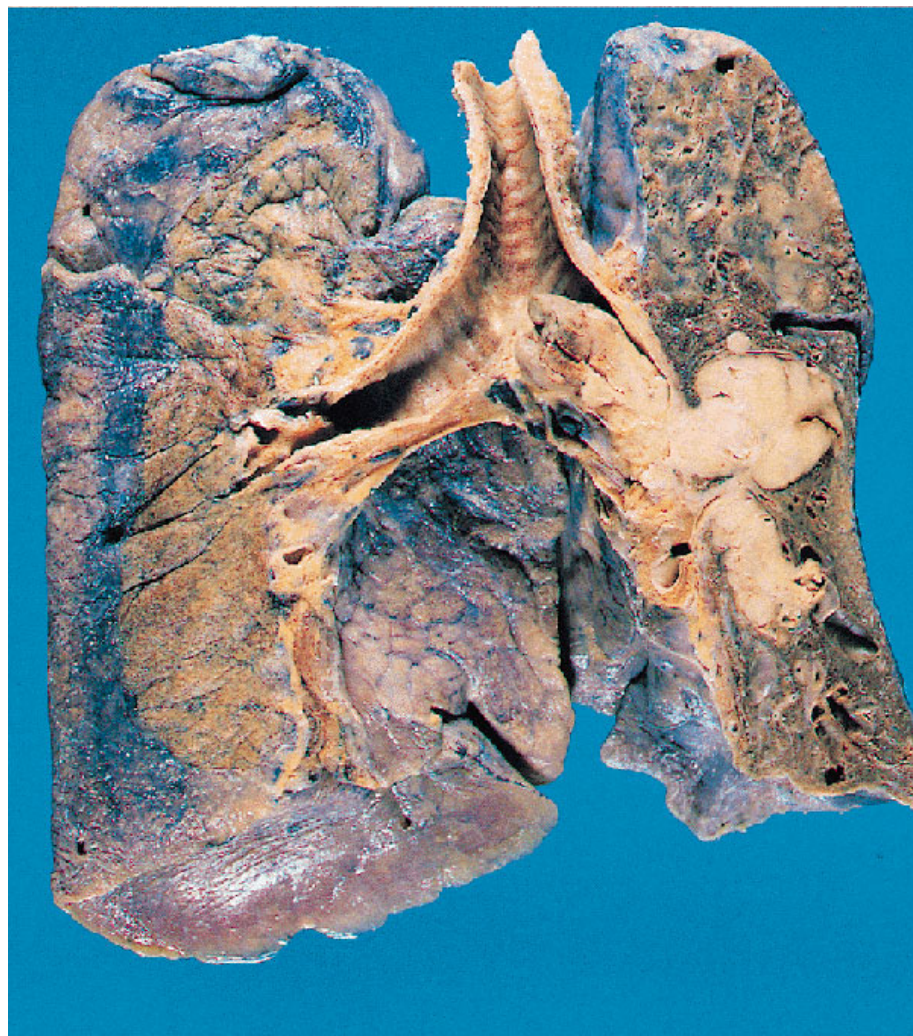
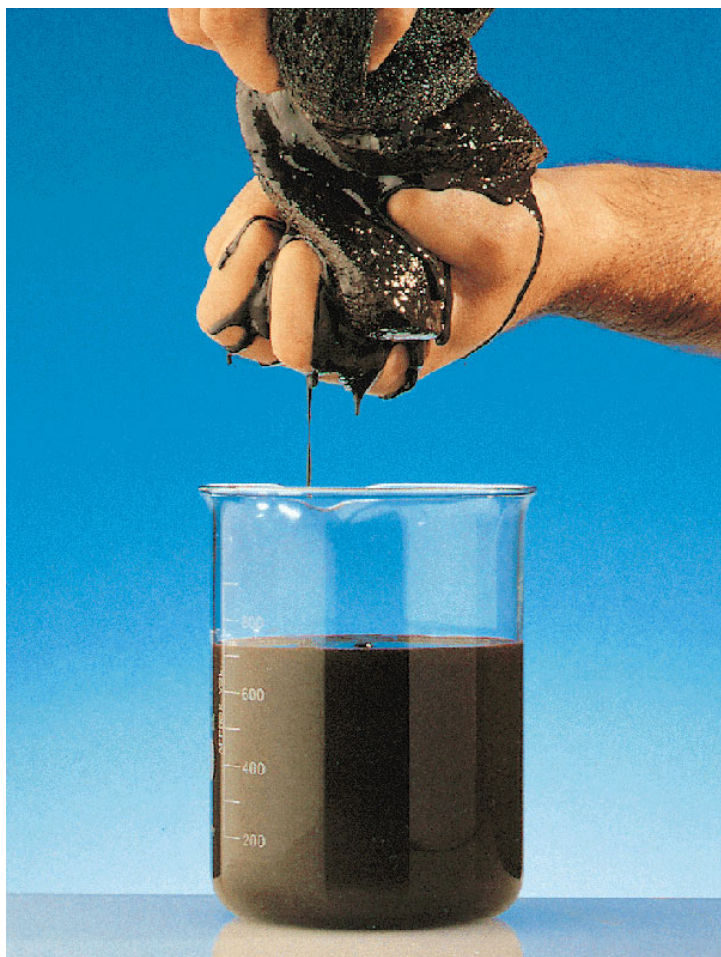

Улаан хоолойн салаа

Тамхины бохь

Тамхины хор уршиг

Видеогоор үзүүлэв.

videoplayback.mp4